

علیرضا دوراندیش؛ مترجم ادبی در گفت‌وگو با استقامت؛

کرمان جایگاه ویژه‌ای در ترجمه ادبی کشور ندارد

هیچ تعاملی میان مترجمین شهر وجود ندارد

تختخواب فریدا یک رمان الهام بخش است

رحیم بنی‌اسدآزاد

تازه‌ترین اثر ترجمه «علیرضا دوراندیش» مترجم ادبی با عنوان «مصائب فریدا» نوشته «اسلاونکا دراکولیچ» نویسنده کروات خرداد ماه جاری رونمایی شد؛ مترجمی که تاکنون کتاب‌های «پل سن‌لوپیسری»، «هی‌سایگان»، «زن آندروس»، «آخرین رزکشمیری»، «تفوذ به لانه خرگوش»، «فیستا» و «راز رومی» را ترجمه کرده، این بار سراغ این نویسنده کروات رفته تا کتابی دیگر درباره «فریدا کالو» نقاش مکزیکی را توسط «نشر لوح‌دانش» روانه بازار کند. کتابی که پیش‌تر در سال گذشته توسط دیگر مترجم کرمانی «پونه فردوسی‌پور» توسط «نشر نون» روانه بازار شده بود؛ کاری معمول در روال ترجمه آثار ادبی خارجی، این‌بار در کرمان رخ داده و یک کتاب را با دو ترجمه می‌توانیم بخوانیم. با «علیرضا دوراندیش» درباره ترجمه این کتاب و این اتفاق، گفت‌وگو کردم. با «پونه فردوسی‌پور» دیگر مترجم این کتاب هم گفت‌وگو کرده‌ام که در آینده منتشر می‌شود.

■ از انتخاب کتاب «مصائب فریدا» برای ترجمه بگویید؟

از قبل با فریدا کالو نقاش اوانگارد مکزیکی و همچنین با اسلاونکا دراکولیچ نویسنده کروات از طریق دو اثر «کمونیسم رفت و ما ماندیم» و «دیدار در کافه اروپا» آشنایی داشتم. در ملاقاتی که با خانم «پونه فردوسی‌پور» دست داد، کمی قبل از کرونا، ایشان کتاب چاپی و زبان اصلی «تختخواب فریدا» را به من نشان دادند و گفتند که مشغول خواندنش هستند. کتاب را دیدم و کنجکاو شدم که بخوانم. چون خود خانم فردوسی‌پور مشغول خواندن بودند، طبعاً نمی‌توانستند آن را به من امانت بدهند. لذا بعداً فایل پی‌دی‌اف کتاب را از خارج کشور تهیه کردم و شروع به خواندن کردم. کتاب جذابی به نظرم رسید و فکر کردم ترجمه‌اش کنم، بدون اینکه ناشری برایش بیابم. ضمناً در این بین از خانم فردوسی‌پور پرسیدم که کتاب را خوانده یا نه، که گفتند مشغول ترجمه‌اش هستند. مدت‌ها گذشت، شاید حدود سه سال. کرونا تمام شد. من ترجمه را تمام کرده بودم، ولی به هیچ ناشری پیشنهاد

نداده بودم. و از ترجمه خانم فردوسی‌پور و چاپش هم خبری نداشتم. با مدیر «نشر نون» تماس گرفتم و کار را پیشنهاد دادم. ایشان گفتند که می‌خواهیم این کار را با ترجمه خانم فردوسی‌پور به زودی منتشر کنیم. به این ترتیب، من دست نگه داشتم تا کار خانم فردوسی‌پور بیرون بیاید و سپس ترجمه خودم را به «نشر لوح‌دانش» سپردم که اواخر اسفند ۱۴۰۲ چاپ شد.

■ چه ویژگی این کتاب داشت که این اتفاق افتاد و توسط دو مترجم کرمانی ترجمه شد؛ هر چند ما آثاری با چندین ترجمه داریم؟

ترجمه‌های متعدد و موازی از یک کار در زبان فارسی فراوان هستند. وقوع چنین اتفاقی در غیاب کمیته‌های تخصصی ترجمه در کشور که بتوانند به صورتی نظام‌مند آثار برتر جهان را ترجمه کنند عادی است. معمولاً مترجمین یا خبر ندارند که دیگری دارد همین کار را ترجمه می‌کند یا اینکه خبر دارند و گمان می‌کنند که هر کس سلیقه و توانایی‌های خودش را دارد برای ترجمه و انتخاب نهایی را به خوانندگان واگذار می‌کنند. از طرف دیگر، تیراژ کتاب آنچنان پایین آمده که گاه جمع پنج کار موازی به پنج هزار جلد هم نمی‌رسد. پس وجود ترجمه‌های موازی هم کمی تیراژ را بالا می‌برد و هم به خوانندگان حق انتخاب مضاعف می‌دهد.

■ زندگی و عنوان فریدا که هنرمندی خاص بوده چه تأثیری در انتخاب کتاب برای ترجمه داشت؟

زندگی فریدا کالو، آنچنان که اسلاونکا دراکولیچ می‌گوید، الهام‌بخش است. بن‌مایه این رمان و البته زندگی فریدا درد است. فریدا که در شش‌سالگی به فلج‌اطفال مبتلا می‌شود و بعدها، وقتی که دختر جوانی است، با دست و پای شکسته و معیوب، از یک تصادف مرگبار جان به در می‌برد. تمام بقیه عمرش را با درد جسمی و زیر سایه مرگ سپری می‌کند. درد در تن‌اش ساکن می‌شود و رفته‌رفته نگاه و رویکردش به زندگی از آن تأثیر می‌پذیرد. در طول زندگی‌اش سی و هفت بار مورد عمل‌جراحی قرار می‌گیرد و به همین دلیل، بخش اعظم زندگی‌اش را در تختخواب می‌گذراند و مجبور است، حتی

برای نشستن و ایستادن هم، شکم‌بندهایی خفکان‌آور و قفس‌مانند بپوشد. از نظر فرمی هم دراکولیچ روایت فریدا را در فلش‌بک‌های خواب‌گونه‌ای می‌گنجاند.

تختخواب فریدا گونه‌ای از ادبیات اندرونی‌گویانه و نوعی بیوگرافی نگاشته پس از مرگ یک شخصیت است که تاکنون به ندرت کسی نگارش نمونه‌ای از آن را آزموده یا حتی به ندرت توسط دیگران ادامه یافته است. اسلاونکا دراکولیچ با آن چنان قدرت و خلاقیتی در ذهن و ضمیر فریدا کالو مأمّن می‌گزیند که مخاطب هنگام خوانش متن به راحتی یادش می‌رود که خود فریدا کالو نویسنده کتاب نیست.

در جریان یادآوری رویدادهای زندگی پُر تلاطم فریدا کالو، راوی - گاه از زاویه دید اول شخص «خود فریدا» و گاه سوم‌شخص - زندگی درونی و بیرونی یکی از برجسته‌ترین هنرمندان و نقاشان قرن بیستم و قطعاً یکی از زجرکشیده‌ترین‌ها را می‌کاود و با مهارت تمام بصورت یک پی‌رینگ داستانی به جریان می‌اندازد. دراکولیچ در این روایت به طرزی نافذ و عمیق هم به تأثیرات این دردهای ویرانگر جسمی بر تن و روان فریدا نگاه می‌کند و هم کوشش و نقل‌های بی‌امان و البته قهرمانانه‌ی او برای نقاشی‌کشیدن را مورد توجه قرار می‌دهد. در واقع، ارتباط بین درد و خلاقیت در تختخواب فریدا یک موضوع حیاتی و بسیار مهم است. به این ترتیب، تختخواب فریدا هم از نظر محتوایی و هم از نظر فرمی در زبان مقصد می‌تواند یک رمان الهام‌بخش به شمار آید.

■ بازار و شرایط ترجمه در کرمان چگونه است؟

بازار و شرایط ترجمه در کرمان مثل تمام بقیه کشور است. من موافق نیستم که ترجمه را به جغرافیا محدود کنیم. البته تعداد مترجمین فعال در کرمان نسبت به شهرهایی مانند تهران، اصفهان، شیراز، مشهد بسیار اندک است. ضمناً هیچ تعاملی میان همین مترجمین اندک شهر هم وجود ندارد که بتوان با تکیه بر آن گفت که وضعیت و شرایط ترجمه در کرمان چنین و چنان است. هر کسی که ترجمه می‌کند، در خلوت خودش مشغول این کار

است و در نهایت هم کارش را توسط یک ناشر چاپ می‌کند. از نظر عدد، روز به روز بر تعداد مترجمان افزوده می‌شود و این را البته باید به فال نیک گرفت، اما تا زمانی که مرجعی برای نقد و تحلیل و گزینش کارهای ترجمه‌شده نباشد، وضعیت و شرایط ترجمه بهبود پیدا نمی‌کند. خیلی از ترجمه‌ها شلخته، نارسا، بازاری، کپی‌های ناشیانه و چه بسا غلط هستند.

■ تأثیر تکنولوژی‌های جدید از جمله هوش مصنوعی را در ترجمه چگونه می‌بینید و در آینده ترجمه چه اثری دارند؟

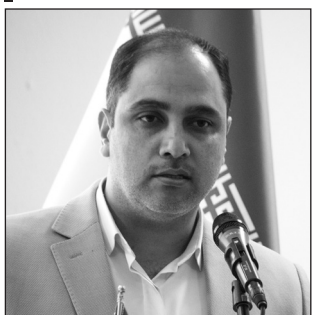
هوش مصنوعی به مرور بر همه جوانب زندگی بشر تأثیر می‌گذارد و این تأثیر اجتناب‌ناپذیر است. البته بر قسمت‌هایی از آن کمتر. در حوزه ترجمه نیز فعلاً کمک‌کننده است و همچنان خود مترجم باید اشتباهات هوش مصنوعی را اصلاح و جمله‌نهایی را بنویسد. با این حال، دور نیست زمانی که اشتباهات هوش مصنوعی به حداقل برسند و کم‌کم کامپیوترها جایگزین مترجمین بشوند.

■ از انتخاب نشر و روند آن برای آثار ترجمه بگویید؟

نشر پیش از اینکه یک مؤسسه فرهنگی باشد، یک بنگاه اقتصادی است و هنگام تصمیم‌گیری برای چاپ یک اثر ابتدا به برگشت سرمایه‌اش فکر می‌کند. بنابراین حق دارد و باید با حساسیت یک کار را انتخاب کند. این مسئله در حال حاضر، که قیمت کاغذ و خدمات روز به روز بالاتر می‌رود، بیش از پیش ناشران را بر آن می‌دارد که دقیق و حساب‌شده و بر اساس منافع خودشان عمل کنند. وضع در مورد آثار ترجمه‌شده از آثار تالیفی بهتر است. اگر خود ناشر کار را به مترجم پیشنهاد کند، دست مترجم بازتر است. اما در مواردی که مترجم کاری را به نشر پیشنهاد می‌دهد، معمولاً ناشر آن را در یک مدت معین بررسی می‌کند و سپس جواب می‌دهد که با چاپ آن موافق است یا نه. بعد از آن نوبت می‌رسد به قرارداد میان مترجم و نشر که عموماً خیلی به نفع مترجم نیست.

■ ترجمه در کرمان توانسته جایگاهی در کشور داشته باشد؟

با شناختی که از معدود مترجمین کرمانی دارم، گمان می‌کنم کرمان نقش و جایگاه ویژه‌ای در ترجمه ادبی کشور ندارد و جایگاه نخست و تأثیرگذار متعلق به شهرهای بزرگی مانند تهران، اصفهان و مشهد است. بدون اینکه بخواهم از مترجمین کرمانی نام ببرم، به نظرم می‌رسد که تعداد آنان کمتر از ده نفر است. بنابراین، اگر می‌خواهیم کرمان هم مثل شهرهای دیگر صاحب جایگاه شود، لازم است که مترجمین با هم تعامل داشته باشند. این تعامل هم به هم‌پوشانی دانش و تجربه منجر می‌شود و هم راه را برای مترجمین تازه‌کار هموار می‌کند تا از طریق ارتباط با آنان بتوانند قدرتمندتر و مؤثرتر وارد قلمرو ترجمه ادبی شوند.

شد: «برگزاری همایش تبیین فرصت‌های سرمایه‌گذاری در مجموعه فرودگاه‌های استان کرمان امری لازم و ضروری است تا بتوانیم، فرصت‌های موجود در زمینه ایجاد ترمینال‌های باری و هتل‌های فرودگاهی را به سرمایه‌گذاران معرفی کنیم.»

حسن‌زاده همچنین خواستار حضور مدیرکل شرکت فرودگاه‌های کشور و معاون وی در استان کرمان در راستای بازدید از فرصت‌های سرمایه‌گذاری فرودگاه‌ها شد. وی با اشاره به وجود ۱۰ اثر ثبت جهانی

مدیر گروه مبارزه با بیماری‌های واگیر علوم پزشکی کرمان مطرح کرد؛

افزایش بیماری‌های

تنفسی و ویروسی

گروه جامعه: شاید شما هم این روزها متوجه افزایش ابتلا به بیماری‌ای شبیه سرماخوردگی در بین اطرافیان خود شده باشید.

مدیر گروه مبارزه با بیماری‌های واگیر دانشگاه علوم پزشکی کرمان در گفت‌وگو با «فردای کرمان» این موضوع را تأیید کرد و گفت: «با وجود اینکه در روزهای پایانی خردادماه هستیم موارد بیماری‌های تنفسی ویروسی کم نیست و حتی به نظر می‌رسد نسبت به سال‌های قبل افزایش موارد هم داریم.»

دکتر سعید صحبتی در عین‌حال یادآور شد که بیماری‌های ویروسی تنفسی در همه فصول سال شایع هستند و چیز عجیبی نیست که حتی در فصول گرما مواردی از آنفلوآنزا، سرماخوردگی ویروسی و حتی در سال‌های اخیر کرونا را مشاهده کنیم.

او با اشاره به افزایش بیماری‌های تنفسی در روزهای اخیر افزود: «نکته مهم این است که در حال حاضر با طغیان یا اپیدمی نگران‌کننده‌ای مواجه نیستیم.» وی ادامه داد: «سوش (سویه) جدیدی از کرونا هم در کشور شناسایی نشده است و همان سوش‌های قبلی هستند و همه‌گیری به صورتی که درصد قابل توجهی از جامعه درگیر باشند را هم شاهد نیستیم.» وی روز یکشنبه ۲۱ خردادماه در ادامه این اظهاراتش بیان کرد: «به هر حال مواردی از بیماری‌های تنفسی هست و طبیعتاً در کسانی که بیماری‌های زمینه‌ای دارند یا سالمندان، گاهی منجر به عوارضی مثل عفونت‌های ریوی یا سایر عفونت‌ها نیز می‌شود که حتی ممکن است منجر به بستری شدن در بیمارستان‌ها و در موارد نادر می‌تواند منجر به تلفات جانی هم بشود؛ البته این موارد بسیار اندک و انگشت‌شمار است.»

صحبتی سپس درباره شیوع کرونا گفت: «هیچ‌وقت ادعا نکردیم موارد کرونا به صفر رسیده است. همیشه موارد انگشت‌شماری از کرونا در بین کسانی که به دلیل بیماری تنفسی بستری می‌شوند را شناسایی می‌کنیم.» مدیر گروه مبارزه با بیماری‌های واگیر دانشگاه علوم پزشکی کرمان با اشاره به اهمیت پیشگیری از شیوع ویروس‌های عفونی افزود: «به دقت تمام مسافرانی که از کشورهای دیگر وارد استان و کشور می‌شوند را رصد می‌کنیم و اگر لازم باشد نمونه‌گیری و انجام آزمایشات لازم را به‌صورت رایگان انجام می‌دهیم و چنانچه هشدار یا سیگنالی که نشان‌دهنده تغییری در روال و روند بیماری‌های عفونی باشد حتماً اطلاع‌رسانی و اقدامات لازم را انجام می‌دهیم.»

مدیرکل آموزش و پرورش کرمان:

هیچ دانش‌آموزی خارج از

کروکی محل زندگی ثبت‌نام نشود

گروه جامعه: مدیرکل آموزش و پرورش استان کرمان با بیان این‌که هیچ دانش‌آموزی نباید خارج از کروکی محل زندگی ثبت‌نام شود، گفت: «کروکی باید با توجه به تراکم جمعیت در هر محله به‌گونه‌ای تنظیم شود تا تعادل برقرار باشد.» رضا رضایی در جلسه ستاد ثبت‌نام دانش‌آموزان در مدارس در راستای اجرای پروژه مهر، افزود: «رعایت قوانین و مقررات ثبت‌نام، تکریم مراجعان، حسن برخورد و سعه صدر از سوی عوامل اجرایی مدارس و کارکنان اداری در ثبت‌نام دانش‌آموزان در مدارس باید لحاظ شود.» به گزارش باشگاه خبرنگاران جوان کرمان، وی با اشاره به برگزاری جلسه تخصصی مجازی با مدیران مدارس استان و لزوم حضور همه مدیران در این نشست، بیان کرد: «معمولاً مشکلات ما در مدارس بیشتر مربوط به مدیرانی است که در جلسات تخصصی شرکت نمی‌کنند و ضروری است مدیران آموزش و پرورش شهرستان‌ها و مناطق استان، حتماً دلیل غیبت مدیران مدارس در این جلسات را مشخص و پیگیری کنند.»

مدیرکل آموزش و پرورش استان کرمان یادآور شد: «در اغلب شهرستان‌ها و مناطق مشکل جدی در زمینه ثبت‌نام دانش‌آموزان در سامانه مربوط نداریم و اگر هم موردی باشد، نیاز است به اداره فناوری اطلاعات اداره‌کل به‌صورت مکتوب اطلاع داده شود تا پیگیری لازم صورت گیرد.»